

N:r 44.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående anslag till arbetsdomstolen; gifven Stockholms slott den 6 februari 1911.

Under åberopande af bilagda i statsrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att, under förutsättning att lag om särskild domstol i vissa arbetstvister enligt Kungl. Maj:ts därom afgifna proposition af Riksdagen antages, till bestridande af kostnaderna för arbetsdomstolen under år 1912 å extra stat för samma år bevilja 73,000 kronor.

Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Albert Petersson.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott måndagen den 6 februari 1911.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve TAUBE,
Statsråden: PETERSSON,
 HEDERSTIERNA,
 SWARTZ,
 greve HAMILTON,
 MALM,
 LINDSTRÖM,
 NYLANDER,
 VON SYDOW,
 VON KRUSENSTIERNA.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Petersson anförde följande:

»I en till 1910 års riksdag aflåten proposition föreslog Eders Kungl. Maj:t Riksdagen att, under förutsättning att lag om särskild domstol i vissa arbetsvister enligt Eders Kungl. Maj:ts därom förut afgifna proposition af Riksdagen antoges, till bestridande af kostnaderna för arbetsdomstolen under år 1911 å extra stat för samma år bevilja 65,000 kronor.

Vid detta ärendes föredragning inför Eders Kungl. Maj:t erinrade jag om, att enär enligt nämnda lagförslag, som ingick i de för Riksdagen framlagda lagförslagen till ordnande af förhållandena mellan arbetsgifvare och arbetare, skulle i Stockholm inrättas en särskild domstol, benämnd arbetsdomstolen, som vore afsedd att träda i verksamhet med 1911 års ingång, anslag för denna domstol borde äskas till uppförande å samma års riksstat. Att därvid begära medel å ordinarie stat syntes ej böra ifrågakomma; storleken

af den nya domstolens arbetsbörla kunde svårigen på förhand beräknas, och det vore öfver hufvud lämpligt att, till dess någon tids erfarenhet vunnits om domstolens verksamhet, allenast å extra stat beviljades det belopp, till hvilket sammanlagda kostnaderna för domstolen kunde beräknas uppgå.

Arbetsdomstolen skulle enligt förslaget bestå af tre lagkunniga män, hvilka fullgjort hvad författningarna föreskrifva dem, som må nyttjas i domarämbeten, och af hvilka en skulle vara ordförande i rätten, samt af fyra i arbetsförhållanden erfarna och kunniga män. Med utnämmande af de lagfarna ledamöterna skulle anstå tills annorlunda blefve stadgadt; tills vidare skulle innehafvare af andra domarbeställningar förordnas att uppehålla dessa befattningar. De öfriga ledamöterna skulle förordnas för två år i sänder.

Hvad aflöningen till de lagfarna ledamöterna beträffade, måste, såsom jag vidare framhöll, vid dess bestämmande hänsyn tagas därtill, att arbetets synnerligen ansvarsfulla och grannliga beskaffenhet kräfde af befattningarnas innehafvare ej blott framstående juridisk kompetens utan äfven kvalifikationer i andra afseenden och att detta i alldeles särskild grad gällde domstolens ordförande. För erhållande af rätte mannen å ordförandeplassen syntes erfordras, att ordförandens arfvode sattes till 12,000 kronor årligen, motsvarande den aflöning, presidenterna i rikets hofrätter uppbure, och att än högre aflöning — 13- å 14,000 kronor — kunde beviljas, därest särskilda skäl därtill föreläge, t. ex. om det skulle finnas önskvärdt att till befattningen utse ledamot af högsta domstolen. De två öfriga lagfarna ledamöternas arfvoden syntes kunna bestämmas till hvad ett hofrättsråd med intjänade tre ålderstillägg åtnjöte i aflöning eller 8,700 kronor om året.

De icke lagfarna ledamöterna i arbetsdomstolen skulle ej, likasom de lagfarna, uteslutande ägna sig åt arbetet i domstolen; de skulle inkallas till tjänstgöring, då mål i domstolen förekomme till handläggning. Åt hvar och en af dem syntes kunna anvisas dels ett årligt arfvode af 2,000 kronor och dels särskild ersättning af 10 kronor för hvar dag, då ledamoten deltog i domstolens sammanträde eller i anledning af sammanträde vore stadd på resa mellan sitt hemvist och sammanträdesorten.

Åtskilliga af de sysslor, som vid de allmänna domstolarna utfördes af särskilda tjänstemän, syntes kunna i arbetsdomstolen, åtminstone till en början, besörjas af de lagfarna ledamöterna. Ordföranden skulle sålunda förestå domstolens kansli, och å de båda öfriga lagfarna ledamöterna kunde läggas skyldighet att, efter inbördes fördelning, öfvervaka protokollsringen och ansvara för protokollets riktighet. Utan kanslibiträde kunde dock dom-

stolen ej vara; för protokollsföringen och andra notarietegromål samt registratorssysslor borde anställas en tjänsteman, för hvilken den årliga aflöningen kunde bestämmas, såsom för notarierna i Svea hofrätt, till 4,500 kronor.

Såväl ledamot som kanslibitråde borde naturligtvis, när domstolen sammanträdde å annan ort än den, där han vore bosatt, utöfver nu nämnda arfvoden bekomma resekostnads- och traktamentsersättning enligt vanliga grunder.

Dessutom måste beräknas ett belopp för hyra af lokal jämte belysning och uppvärmning m. m., anskaffande och underhåll af inventarier till lokalen, inköp af böcker, aflöning af vaktmästare och andra expenser.

Den förslagsberäkning, jag uppgjort, var följande:

arfvode till domstolens ordförande	kronor 12,000: —
arfvoden till två lagfarna bisittare, 8,700 kronor till hvardera	» 17,400: —
årsarfvoden till fyra icke lagfarna ledamöter, 2,000 kronor till hvarje	» 8,000: —
dagarfvoden till dem	» 6,000: —
arfvode till ett kanslibitråde	» 4,500: —
resekostnads- och traktamentsersättningar	» 6,000: —
öfriga utgifter	» 11,100: —
	<hr/>
	Summa kronor 65,000: —

Om under första året, då utgifterna för inköp af inventarier och böcker gifvetvis komme att stiga till högre belopp än sedermera blefve fallet, anslaget skulle visa sig otillräckligt, syntes, såsom jag slutligen påpekade, hinder ej möta att under detta år för utgifter af nämnda slag i mån af behof anlita andra hufvudtitelns expensanslag.

Det särskilda utskott, som inom Riksdagen hade förberörda propositioner under behandling, förordade i afseende å arbetsdomstolens organisation den afvikelse från Eders Kungl. Maj:ts förslag, att endast ordföranden och en ledamot ovillkorligen skulle vara juridiskt bildade, under det att vid besättande af den tredje platsen valet skulle få träffas fritt, oberoende af juridiska kvalifikationer. Utskottet ansåg dock icke, att här af borde föranledas någon ändring af förslagsberäkningen i fråga om arfvodet till dessa ledamöter.

Däremot fann utskottet aflöningsförmånerna för de fyra ledamöter i domstolen, som skulle förordnas för två år i sänder, vara i propositionen alltför knappt beräknade. Antagligt vore, att domstolens arbete, åtmin-

stone efter någon tid, skulle blifva af den omfattning, att domstolsledamöterna nödgades ägna större delen af sin tid åt detsamma. Med hänsyn härtill syntes vara nödvändigt att ställa aflöningsförhållandena för ifrågasvarande ledamöter så, att ej på grund af aflöningsknapphet svårighet mötte att erhålla lämpliga personer för befattningarna. Vore förberörda antagande riktigt, följde däraf, att åt domstolens ledamöter måste beredas den inkomst af denna deras verksamhet, att de ej behöfde vara hänvisade till att genom annan sysselsättning bereda sig ökade förvärfsmöjligheter. I sådant hänseende syntes en årlig inkomst af minst 5,000 kronor — rese- och traktamentsersättning vid förekommande resor oberäknad — böra skäligen beräknas. Under förutsättning att dagarfvodena till de fyra ledamöter, hvilka förordnades för viss tid, komme att uppgå till 1,500 kronor om året, borde följaktligen det årliga arfvodet beräknas till 3,500 kronor i stället för det af Eders Kungl. Maj:t ifrågasatta beloppet af 2,000 kronor. Häraf skulle föranledas en höjning af det begärda anslaget med 6,000 kronor.

Jämväl i ett annat afseende ansåg utskottet någon ökning af anslaget vara erforderlig. Det vore ju afsedt att ålägga lagfaren ledamot, dock ej ordföranden, vissa skyldigheter i fråga om protokollsföringen vid arbetsdomstolen. Blevve endast en sådan ledamot utsedd, skulle möjligen däraf för vissa fall nödvändiggöras en öfverflyttning af någon del af berörda skyldigheter på det kanslibitråde, som skulle hos arbetsdomstolen anställas. För sådan händelse kunde komma att erfordras anlitande af tillfällig arbetshjälp åt nämnda kanslibitråde för fullgörande af andra hans åligganden. Medel härtill syntes böra beredas genom höjande af det beräknade beloppet för »öfriga utgifter» med 2,000 kronor.

Utskottet hemställde därför, att Riksdagen, under förutsättning att lag om särskild domstol i vissa arbetstvister i enlighet med utskottets därom afgifna förslag af Riksdagen antoges, skulle till bestridande af kostnaderna för arbetsdomstolen under år 1911 å extra stat för samma år bevilja 73,000 kronor.

Denna hemställan bifölls af båda kamrarna, men då de stannade i olika beslut angående omförmälda lagförslag och desamma i anledning häraf förföllo, kunde, enligt hvad Riksdagen i skrifvelse till Eders Kungl. Maj:t anmälde, propositionen om kostnaderna för en arbetsdomstol icke föranleda någon Riksdagens åtgärd.

Vid föredragning af frågan om reglerandet för år 1912 af utgifterna under riksstatens andra hufvudtitel framhöll jag, att då nytt förslag till lagstiftning om arbetsaftal och jämväl till lag om en arbetsdomstol antag-

ligen komme att föreläggas 1911 års riksdag och i samband därmed naturligtvis måste ånyo göras framställning om anslag till bestridande af kostnaderna för arbetsdomstolen, för detta behof syntes böra afsättas visst belopp, som lämpligen kunde, i enlighet med den vid 1910 års riksdag af särskilda utskottet gjorda och af båda kamrarna godkända beräkningen, bestämmas till 73,000 kronor. I anledning häraf har i innevarande års statsverksproposition föreslagits Riksdagen att, i afvaktan å nådig proposition om anslag till bestridande af kostnaderna för en arbetsdomstol under år 1912, å extra stat för samma år för detta ändamål beräkna ett belopp af 73,000 kronor.

Sedan nu beslut fattats om aflåtande till Riksdagen af ny proposition om lagstiftning till ordnande af förhållandena mellan arbetsgifvare och arbetare, innefattande jämväl ett förslag till lag om särskild domstol i vissa arbetstvister, anhåller jag att få till slutlig behandling upptaga frågan angående framställning om anslag till bestridande af kostnaderna för arbetsdomstolen under år 1912. Någon jämkning af förut omförmälda belopp 73,000 kronor finner jag härvid icke anledning att ifrågasätta.

På grund af hvad i ärendet anförts får jag alltså hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen att, under förutsättning att lag om särskild domstol i vissa arbetstvister enligt Eders Kungl. Maj:ts därom afgifna proposition af Riksdagen antages, till bestridande af kostnaderna för arbetsdomstolen under år 1912 å extra stat för samma år bevilja 73,000 kronor.»

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till Riksdagen aflåtas nådig proposition af den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Israel Myrberg.